

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

30 Δεκεμβρίου 2020

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 5785

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. 2659/357704

Κανόνες για την προστασία των χοίρων όσον αφορά στα μέτρα σχετικά με τη μείωση της ανάγκης συστηματικής κοπής της ουράς τους.

**Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ**

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις:

α) Της περ. α' της παρ. 2 του άρθρου 62 του ν. 4235/2014 «Διοικητικά μέτρα, διαδικασίες και κυρώσεις στην εφαρμογή της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας στους τομείς των τροφίμων, των ζωοτροφών και της υγείας και προστασίας των ζώων και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων» (Α' 32), όπως η παρ. 2 τροποποιήθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 46 του ν. 4384/2016 (Α' 78).

β) Του άρθρου 90 του Κώδικα νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα (άρθρο πρώτο του π.δ. 63/2005, Α' 98), σε συνδυασμό με την παρ. 22 του άρθρου 119 του ν. 4622/2019 (Α' 133).

2. Το π.δ. 215/2003 «Κανόνες που διέπουν την προστασία των χοίρων σε συμμόρφωση προς την οδηγία 91/630/ΕΟΚ, όπως τροποποιήθηκε με τις οδηγίες 2001/88/ΕΚ του Συμβουλίου και 2001/93/ΕΚ και κατάργηση του π.δ. 193/1995» (Α' 181).

3. Τη Σύσταση (ΕΕ) 2016/336/ΕΚ της Επιτροπής, της 8ης Μαρτίου 2016, σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας 2008/120/ΕΚ του Συμβουλίου για τους στοιχειώδεις κανόνες για την προστασία των χοίρων όσον αφορά τα μέτρα σχετικά με τη μείωση της ανάγκης κοπής της ουράς (L 62).

4. Το υπ' αρ. SWD(2016) 49/8-3-2016 έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, σχετικά με τις βέλτι-

στες πρακτικές με σκοπό την πρόληψη της συστηματικής κοπής της ουράς και την παροχή υλικών εμπλουτισμού στους χοίρους, που συνοδεύει το έγγραφο ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ, σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας 2008/120/ΕΚ του Συμβουλίου για τους στοιχειώδεις κανόνες για την προστασία των χοίρων όσον αφορά τα μέτρα σχετικά με τη μείωση της ανάγκης κοπής της ουράς (Ιστότοπος: https://ec.europa.eu/food/sites/food/files/animals/docs/aw_practice_farm_pigs_stfwrkdoc_el.pdf).

5. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις της παρούσας δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού, αποφασίζουμε:

Άρθρο 1

Σκοπός, πεδίο εφαρμογής, ορισμοί και αρμόδιες αρχές

1. Σκοπός της απόφασης αυτής είναι ο καθορισμός των αναγκαίων μέτρων για την αποτελεσματική εφαρμογή της παρ. 8 του κεφαλαίου I του παραρτήματος του π.δ. 215/2003, σύμφωνα και με τη σύσταση (ΕΕ) 2016/336/ΕΚ της Επιτροπής, προκειμένου να μειωθεί η ανάγκη συστηματικής κοπής της ουράς των χοίρων και να εξασφαλιστεί, σταδιακά, έως 31-12-2022, η εκτροφή χοίρων με ακέραιη ουρά στη χώρα. Από την ημερομηνία αυτή τυχόν αναγκαιότητα κοπής της ουράς αιτιολογείται πλήρως στην έκθεση αξιολόγησης κινδύνου του άρθρου 2 με βάση τα κριτήρια της παρ. 8 του κεφαλαίου I του παραρτήματος του π.δ. 215/2003.

2. Οι απαιτήσεις της παρούσας εφαρμόζονται σε εκτροφές χοίρων με ενσταβλισμένα ζώα που διαθέτουν πάνω από 10 χοιρομητέρες.

3. Για τους σκοπούς της παρούσας ισχύουν οι ορισμοί του π.δ. 215/2003. Επίσης ορίζονται δείκτες καλής διαβίωσης, για την αξιολόγηση των κινδύνων δαγκώματος της ουράς των ζώων, ως εξής:

α) ζωικοί δείκτες: δείκτες οι οποίοι μετρούνται και αξιολογούνται στα ζώα,

β) μη ζωικοί δείκτες: δείκτες οι οποίοι μετρούνται και αξιολογούνται στον εξοπλισμό της εκτροφής, στο περιβάλλον της εκτροφής και στις μεθόδους διαχείρισης των ζώων.

4. α) Η Διεύθυνση Προστασίας των Ζώων, Φαρμάκων και Κτηνιατρικών Εφαρμογών του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ορίζεται ως αρμόδια αρχή για την εξασφάλιση της τήρησης των απαιτήσεων της παρούσας,

β) οι αρμόδιες κτηνιατρικές υπηρεσίες των Περιφερειών και των Περιφερειακών και Μητροπολιτικών Ενοτήτων ορίζονται ως αρμόδιες αρχές για τη διενέργεια των επίσημων ελέγχων για την τήρηση των απαιτήσεων της παρούσας.

Άρθρο 2

Αξιολόγηση κινδύνου από τους υπεύθυνους χοιροτροφικών εκμεταλλεύσεων

1. Οι υπεύθυνοι χοιροτροφικών εκμεταλλεύσεων διενεργούν αξιολόγηση κινδύνου, συμπληρώνοντας έκθεση αξιολόγησης κινδύνου, όσον αφορά τη συχνότητα των δηγμάτων της ουράς των χοίρων, με βάση τους ζωικούς και μη ζωικούς δείκτες ευζωίας του παραρτήματος, εντός τριών (3) μηνών από τη δημοσίευση της παρούσας και σε ετήσια βάση εφεξής, η οποία περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον τις παρακάτω πληροφορίες:

α) την εκτίμηση του ανταγωνισμού εντός του κελιού για τη διεκδίκηση τροφής, νερού και χώρου, η οποία ελέγχεται με βάση:

αα) τον μέγιστο αριθμό ζώων που μπορούν να σταβλίζονται σε κάθε κελί,

αβ) τις προδιαγραφές του κατασκευαστή των ταϊστρών,

αγ) την αναλογία ζώων ανά ποτίστρα,

αδ) απλό σχεδιάγραμμα της χωροταξικής δομής της εκτροφής, όπου αποτυπώνονται τα κελιά και οι λοιποί εργασιακοί χώροι με τις διαστάσεις τους, το οποίο επικαιροποιείται μετά από κάθε σχετική αλλαγή,

β) τα υλικά εμπλουτισμού που παρέχονται ανά παραγωγικό στάδιο της εκτροφής και συγκεκριμένα:

βα) τη χρονική διάρκεια της παροχής τους,

ββ) το ποσοστό χοίρων ανά κελί που αλληλοεπιδρούν με τα υλικά εμπλουτισμού με βάση τους σχετικούς υπολογισμούς, οι οποίοι περιγράφονται στην παρ. 3 του παραρτήματος,

γ) αλλοιώσεις στην ουρά λόγω δηγμάτων:

γα) το ποσοστό χοίρων ανά κελί που εμφανίζουν αλλοιώσεις στην ουρά λόγω δηγμάτων τύπου 2, σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση των αλλοιώσεων που παρατίθεται στην παρ. 4 του παραρτήματος,

γβ) η καταγραφή των διορθωτικών μέτρων που λαμβάνονται σε περίπτωση εμφάνισης δηγμάτων της ουράς,

δ) αρχείο καταγραφής στοιχείων για τη θερμική άνεση των ζώων (θερμοκρασία/σχετική υγρασία) και την ποιότητα του αέρα ιδιαίτερα όσον αφορά τις συγκεντρώσεις διοξειδίου του άνθρακα και αμμωνίας σε καθημερινή βάση,

ε) αρχείο με τον αριθμό των ζώων που περιθάλπονται, απομακρύνονται πρόωρα από την παραγωγή ή πεθαίνουν εξαιτίας δηγμάτων ουράς,

στ) στοιχεία για τη σύνθεση και χημική ανάλυση του σιτηρεσίου για την κάθε κατηγορία ζώων εντός της εκτροφής,

ζ) στοιχεία που αφορούν στο εφαρμοζόμενο πρόγραμμα καθαρισμού και απολυμάνσεων των χώρων διαβίωσης των ζώων.

2. Στις εκθέσεις αξιολόγησης κινδύνου μπορεί να συμπληρώνονται και άλλες χρήσιμες πληροφορίες, πέραν των προβλεπόμενων στην παρ. 1.

3. Στο πλαίσιο τεκμηρίωσης της ανάλυσης κινδύνου για τα δήγματα της ουράς των χοίρων συμπληρώνεται επιπλέον έντυπο καταγραφής ευρημάτων αλλοιώσεων από δήγματα ουράς ή και ώτων, το οποίο τηρείται σε αρχείο στην εκτροφή και στο οποίο αναφέρεται τουλάχιστον η ημερομηνία παρατήρησης, το κελί, ο αριθμός των ζώων που φέρουν αλλοιώσεις και ο τύπος των αλλοιώσεων, καθώς και τα αποτελέσματα μετά την εισαγωγή του διορθωτικού μέτρου. Επίσης, τηρείται ηλεκτρονικό αρχείο με ενδεικτικό φωτογραφικό υλικό από τις παρατηρούμενες αλλοιώσεις, στο οποίο εμφανίζεται η ημερομηνία φωτογράφισης και ο αριθμός του κελιού.

4. Όλα τα αρχεία που σχετίζονται με την εφαρμογή των παρ. 1 έως 3, διατηρούνται για τουλάχιστον 3 έτη και τίθενται στη διάθεση των αρμοδίων αρχών κατά τη διάρκεια των ελέγχων ή όποτε ζητηθούν.

5. Σε εκτροφή, η οποία δεν εφαρμόζει σε τακτική βάση τη διαδικασία μερικής κοπής της ουράς, το ανώτερο επιτρεπτό ποσοστό εμφάνισης δηγμάτων είναι 5% επί του αριθμού των ζώων στην εκτροφή. Σε εκτροφή στην οποία, μετά την εκπλήρωση των υποχρεώσεων των παρ. 1 έως 3, δεν κρίνεται απαραίτητη πλέον η συνέχιση της διαδικασίας μερικής κοπής της ουράς, το ανώτερο επιτρεπτό ποσοστό εμφάνισης δηγμάτων είναι 3%.

Άρθρο 3

Πρακτικές διαχείρισης για τη συμμόρφωση των χοιροτροφικών εκμεταλλεύσεων με την απαίτηση για μη συστηματική κοπή της ουράς των χοίρων

1. Για την πρόληψη του δαγκώματος της ουράς και, κατά συνέπεια, τη διακοπή της συστηματικής μερικής κοπής της ουράς, οι υπεύθυνοι χοιροτροφικών εκμεταλλεύσεων:

α) οργανώνουν, μέσα σε τρεις (3) μήνες από τη δημοσίευση της παρούσας, τουλάχιστον δύο (2) κελιά με ζώα τα οποία δεν έχουν κομμένη ουρά, παρακολουθούν συστηματικά και καταγράφουν στα έγγραφα του άρθρου 2 τη συμπεριφορά αυτών των ζώων και τα ευρήματα των αξιολογήσεών τους. Η πρακτική αυτή διατηρείται και επεκτείνεται μέχρι η εκμετάλλευση να μεταβεί στο καθεστώς εκτροφής χοίρων με ακέραιες ουρές.

β) εφαρμόζουν τα συστήματα διαχείρισης και τους περιβαλλοντικούς όρους του πίνακα του παρόντος άρθρου (κριτήρια συμμόρφωσης) εντός τριών μηνών από τη δημοσίευση της παρούσας. Τα κριτήρια συμμόρφωσης εξειδικεύουν τις παραμέτρους της παρ. 3 της Σύστασης (ΕΕ) 2016/120/ΕΚ της Επιτροπής και καθορίζονται και ελέγχονται με βάση τους ζωικούς και μη ζωικούς δείκτες του πίνακα του παρόντος άρθρου.

Παράμετροι που ορίζονται από τη Σύσταση (ΕΕ) 2016/336	Νομικές απαιτήσεις: π.δ. 215/2003, π.δ. 374/2001	ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ
α) Υλικά εμπλουτισμού	παράγραφος 4, κεφάλαιο Ι, Παράρτημα Ι του π.δ. 215/2003	<p>1) Επιλογή υλικών εμπλουτισμού τα οποία έχουν τουλάχιστον μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες ιδιότητες: α) είναι βρώσιμα β) είναι μασώμενα γ) είναι εξερευνησίμα δ) διατηρούν το ενδιαφέρον των ζώων ε) ανανεώνονται τακτικά στ) είναι δυνατός ο χειρισμός τους με το στόμα ζ) παρέχονται σε επαρκή ποσότητα η) είναι διαθέσιμα κάθε στιγμή για το σύνολο των ζώων θ) είναι καθαρά ι) είναι ασφαλή για την υγεία των χοίρων και των ανθρώπων (μη τοξικά και μη αιχμηρά).</p> <p>2) Σε κάθε κελί τοποθετείται τουλάχιστον ένα υλικό εμπλουτισμού, το οποίο αν είναι οριακού ενδιαφέροντος συμπληρώνεται και από βέλτιστο ή μη βέλτιστο υλικό σύμφωνα με το παράρτημα της παρούσης. Οι χοίροι θα πρέπει να απασχολούνται με το υλικό εμπλουτισμού τακτικά.</p> <p>3) Σε περίπτωση που τα ζώα εμφανίσουν μείωση ή έλλειψη ενδιαφέροντος προς τα υφιστάμενα υλικά εμπλουτισμού, ο υπεύθυνος της εκμετάλλευσης οφείλει να προχωρήσει άμεσα σε αντικατάστασή τους ή να προμηθευτεί επιπλέον υλικά εμπλουτισμού.</p> <p>4) Οι υπεύθυνοι εκμεταλλεύσεων τηρούν αρχείο με αξιολογήσεις υλικών σύμφωνα με το παράρτημα και καταγράφουν στο δελτίο αξιολόγησης κινδύνου τις ενέργειες στις οποίες προβαίνουν για την αλλαγή ή και ανανέωση των υλικών εμπλουτισμού. Το αρχείο διατηρείται για χρονικό διάστημα 3 ετών και τίθεται στη διάθεση της αρμόδιας αρχής κατά τη διάρκεια των επίσημων ελέγχων ή όποτε ζητηθούν.</p>
β) Καθαριότητα	παράγραφος 3, κεφάλαιο Ι, Παράρτημα Ι του π.δ. 215/2003	<p>1) Διατήρηση της ρυπαρότητας των ζώων όλων των κατηγοριών στα χαμηλότερα δυνατά επίπεδα.</p> <p>2) Υλικά και χωρίσματα καθαρά.</p> <p>3) Τήρηση αρχείου καθαρισμού και απολυμάνσεων.</p>
γ) Θερμική άνεση και ποιότητα του αέρα	παράγραφος 10, Παράρτημα Ι του π.δ. 374/2001	<p>1) Ο χώρος σταβλισμού διαθέτει φυσικό ή/και τεχνητό εξαερισμό ρυθμισμένο ώστε να αποφεύγονται τα ρεύματα αέρα, να διασφαλίζεται η ποιότητα του αέρα και να διατηρούνται τα επίπεδα σχετικής υγρασίας σε αποδεκτά όρια.</p> <p>2) Σε κάθε εκμετάλλευση υπάρχει κατάλληλο σύστημα για τη διατήρηση της θερμικής άνεσης για κάθε κατηγορία χοίρων. Δεν επιτρέπεται η θερμοκρασία εντός των θαλάμων να υπερβαίνει τους 35οC ή να είναι χαμηλότερη των 8 οC για όλες τις κατηγορίες χοίρων. Επιπλέον, η θερμική άνεση των ζώων επιθεωρείται σύμφωνα με τα παρακάτω κριτήρια συμπεριφοράς: α) μη διαπίστωση τροποποιημένης συμπεριφοράς κατάκλισης των ζώων β) απουσία ταχύπνοιας των ζώων κατά την ανάπαυση.</p> <p>3) Η σχετική υγρασία στους θαλάμους κυμαίνεται μεταξύ 55% και 75%. Υγρασιόμετρα και θερμομέτρα είναι τοποθετημένα σε όλους τους θαλάμους.</p> <p>4) Ευρήματα επιπεφυκίτιδας, ερεθισμένων οφθαλμών (ερυθρότητα) ή/και ρινικών βλεννογόνων με παρουσία παθολογικού εκκρίματος σε ποσοστό πάνω από το 20% των ζώων, απαιτούν άμεση διερεύνηση για τυχόν συχέτισή τους με το σύστημα εξαερισμού και βελτίωση της μεθόδου εξαερισμού, έτσι ώστε να μειωθεί η συγκέντρωση των ερεθιστικών και τοξικών αερίων στους χώρους.</p>

		<p>5) Οι συγκεντρώσεις των παρακάτω αερίων δεν υπερβαίνουν τα εξής επίπεδα συγκέντρωσης: NH₃: < 20 ppm CO₂: <1500 ppm-3000 ppm 6) Τηρείται αρχείο ετήσιας συντήρησης του σχετικού εξοπλισμού και τεκμηρίωση για τυχόν επισκευές του κατά τη διάρκεια του έτους.</p>
<p>δ) Κελιά περίθαλψης και απογαλακτισμός</p>	<p>άρθρο 5 του π.δ. 215/2003 παράγραφος 1, Παράρτημα Ι του π.δ. 374/2001 παράγραφος 4, Παράρτημα Ι του π.δ. 374/2001 παράγραφος 4, κεφάλαιο Ι, Παράρτημα Ι του π.δ. 215/2003 παράγραφος Γ3, κεφάλαιο ΙΙ, Παράρτημα Ι του π.δ. 215/2003</p>	<p>1) Οι εφαρμοζόμενες πρακτικές και τα κριτήρια ανάμιξης των ζώων διασφαλίζουν ότι η διαφορά στο σωματικό βάρος μεταξύ των ζώων που βρίσκονται στο ίδιο κελί δεν υπερβαίνει το 20%.</p> <p>2) Όλα τα ζώα με αλλοιώσεις δηγμάτων ουράς ή ώτων λαμβάνουν άμεσα φροντίδα. Τα ζώα με αλλοιώσεις δηγμάτων ουράς ή ώτων τύπου 2 με ενδείξεις μόλυνσης και σημαντικής επιβάρυνσης της γενικής κατάστασης της υγείας τους μεταφέρονται στα κελιά περίθαλψης όπου λαμβάνουν την κατάλληλη φροντίδα.</p> <p>3) Τηρείται μητρώο φαρμακευτικής αγωγής, θανάτων, πρόωρων απομακρύνσεων από την παραγωγική δραστηριότητα για λόγους διαφορετικούς από την τακτική εμπορική δραστηριότητα, καθώς και λοιπά μητρώα σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις και επιδεικνύονται συμπληρωμένα αντίγραφα κατά τη διάρκεια των επισημων ελέγχων.</p> <p>4) Διατηρούνται κελιά περίθαλψης σε ποσοστό 1% του αριθμού ζώων ανά κτίριο.</p> <p>5) Στα κελιά όπου παρουσιάζονται περιστατικά με δήγματα ουράς γίνεται τεκμηριωμένος έλεγχος για νέα περιστατικά τουλάχιστον 2 φορές την ημέρα και για διάστημα τουλάχιστον μίας εβδομάδας.</p> <p>6) Οι χώροι περίθαλψης ικανοποιούν τα ακόλουθα κριτήρια:</p> <p>α) Το κελί περίθαλψης είναι τοποθετημένο σε σημείο του θαλάμου κτιρίου όπου εξασφαλίζονται ιδανικές συνθήκες θερμοκρασίας και υγρασίας, μακριά από τις εξόδους των κτιρίων ή άλλα σημεία των θαλάμων που μπορεί να είναι εκτεθειμένα σε προβληματικές περιβαλλοντικές συνθήκες,</p> <p>β) Οι διαστάσεις είναι τέτοιες ώστε η πυκνότητα των ζώων να είναι το 50% της απαιτούμενης για κανονικό σταβλισμό με βάσει τις κείμενες διατάξεις,</p> <p>7) Δημιουργούνται χώροι προσωρινής απομάκρυνσης των υπαίτιων για τα δήγματα ουράς ζώων μέχρι να αποκατασταθεί το πρόβλημα δηγμάτων ουράς στο συμβατικό κελί.</p> <p>8) Τηρείται ο ελάχιστος χρόνος απογαλακτισμού που προβλέπεται στις διατάξεις του π.δ. 215/2003).</p>
<p>ε) Ανταγωνισμός για τροφή και διαθέσιμο χώρο</p>	<p>παράγραφος Δ1, κεφάλαιο ΙΙ, Παράρτημα Ι του π.δ. 215/2003 παράγραφος Δ2, κεφάλαιο ΙΙ, Παράρτημα Ι του π.δ. 215/2003 παράγραφος 17, Παράρτημα Ι του π.δ. 374/2001 παράγραφος 7, κεφάλαιο Ι, Παράρτημα Ι του π.δ. 215/2003</p>	<p>Μέγιστος αριθμός ζώων ανά ποτίστρα (για ζώα που διατρέφονται με ξηρή σίτιση): 12 ζώα για ποτίστρα τύπου θηλής και 20 ζώα για ποτίστρα τύπου κυπέλου.</p> <p>2) Μέγιστος αριθμός ζώων ανά ποτίστρα (για ζώα που διατρέφονται με υγρή σίτιση): 24 ζώα.</p> <p>Η παροχή νερού είναι συνεχής για όλα τα ζώα και το νερό είναι καθαρό και κατάλληλο προς πόση. Εάν το νερό παρέχεται από γεώτρηση, απαιτείται ο πιστοποιημένος έλεγχός του με τη διενέργεια μίας τουλάχιστον φυσικοχημικής και μικροβιολογικής ανάλυσης ανά έτος. Εάν το νερό προέρχεται από το δίκτυο, απαιτείται μία μικροβιολογική ανάλυση ανά 2 έτη.</p> <p>3) Η παροχή τροφής γίνεται με τη χρήση κατάλληλων ταϊστρών για την κατηγορία ζώων που προορίζονται και σύμφωνα με τις οδηγίες του κατασκευαστή ως προς τη θέση, τον αριθμό τη λειτουργία.</p>

		<p>4) Η ροή του νερού είναι σταθερά ρυθμισμένη στα 0,5 l/min για εκτρεφόμενα ζώα έως και τη φάση του απογαλακτισμού, 1 l/min από την έναρξη του σταδίου της προπάχυνσης έως και τη σφαγή και 1-2 l/min για χοιρομητέρες πλην του σταδίου της γαλουχίας όπου η ροή του είναι ρυθμισμένη στα 2,53 l/min.</p> <p>5) Ο έλεγχος ορθής λειτουργίας των ταϊστών και ποτιστών καταγράφεται στο αρχείο συντήρησης, τουλάχιστον σε κάθε είσοδο νέας παρτίδας ζώων στο κελί. Βλάβες που παρατηρούνται κατά το χρονικό διάστημα μεταξύ της αλλαγής, επιλύονται άμεσα και καταγράφονται στο αρχείο συντήρησης. Σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να γίνεται είσοδος νέων ζώων σε κελί, στο οποίο δεν έχουν αποκατασταθεί πλήρως η λειτουργικότητα των ταϊστών και ποτιστών.</p> <p>6) Σε περίπτωση ενδείξεων για δήγματα της ουράς παρά τη χρήση υλικών εμπλουτισμού και άλλων διαχειριστικών ενεργειών, γίνεται αραίωση του αριθμού των ζώων σε κάθε κελί κατά τουλάχιστον 5% και εάν εξαντληθούν όλα τα άλλα μέτρα χωρίς επιθυμητό αποτέλεσμα (>3% ζώα με ενδείξεις δηγμάτων ουρών), γίνεται μεγαλύτερη αραίωση των ζώων.</p>
στ) Διατροφή	παράγραφος 14, Παράρτημα Ι του π.δ. 374/2001	<p>1) Στα ζώα παρέχεται καθημερινά επαρκές ορθολογικό σιτηρέσιο, ανάλογα με το στάδιο ανάπτυξης αυτών και την εποχή του έτους, σύμφωνα με γραπτές οδηγίες του κτηνιάτρου που συνεργάζεται με την εκτροφή ή ειδικού επιστήμονα υπεύθυνου για τη διαχείριση της εκτροφής. Η σύσταση και η ποιότητα του σιτηρεσίου ελέγχεται από τις αναγραφόμενες ετικέτες της προμηθεύτριας εταιρίας, όπου είναι διαθέσιμες, άλλως είναι καταγεγραμμένη σε αρχείο.</p> <p>2) Επιπλέον, επιθεωρείται ο χώρος και η μέθοδος συντήρησης των ζωοτροφών στην επιχείρηση (απουσία υγρασίας, καθαριότητα, κ.ά.)</p> <p>3) Η σύσταση του σιτηρεσίου για κάθε παραγωγικό στάδιο είναι πάντα διαθέσιμη.</p>

2. Τα υλικά εμπλουτισμού κατηγοριοποιούνται σε βέλτιστα, μη βέλτιστα και οριακού ενδιαφέροντος, όπως οι τύποι αυτοί αναλύονται στην παρ. 1 του παραρτήματος και η αποτελεσματικότητά τους αξιολογείται με τη μέθοδο της παρ. 3 του παραρτήματος αυτού.

3. Οι υπεύθυνοι των χοιροτροφικών εκμεταλλεύσεων αξιολογούν συνεχώς την αποτελεσματικότητα των μέτρων για την επίτευξη των κριτηρίων συμμόρφωσης του πίνακα της παρ. 1 και καταγράφουν τα αποτελέσματα στην έκθεση αξιολόγησης κινδύνου του άρθρου 2.

Άρθρο 4

Υποχρέωση λήψης διορθωτικών μέτρων

1. Αν ο υπεύθυνος χοιροτροφικής εκμετάλλευσης ή επίσημος κτηνίατρος παρατηρήσει φαινόμενα δαγκώματος της ουράς των χοίρων, τα αξιολογεί με βάση το σύστημα βαθμολόγησης της παρ. 4 του παραρτήματος. Η βαθμολογία 2 συνεπάγεται την ανάγκη λήψης διορθωτικών μέτρων με τη μορφή τροποποιήσεων ως προς τα κριτήρια συμμόρφωσης της παρ. 1 του άρθρου 3, κατόπιν εντοπισμού της υποκείμενης αιτίας του προβλήματος, με βάση τα στοιχεία των παρ. 1 έως 3 του άρθρου 2.

2. Αντίστοιχα διορθωτικά μέτρα λαμβάνονται και αν

από τα αποτελέσματα της αξιολόγησης κινδύνου προκύπτει πιθανότητα πυροδότησης επεισοδίων δαγκώματος ουράς.

Άρθρο 5

Εκπαίδευση και κατάρτιση

Οι υπεύθυνοι εκτροφών χοίρων, οι σύμβουλοί τους και οι κτηνίατροι που συνεργάζονται με αυτές, παρακολουθούν για τα θέματα της παρούσας σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 5 του π.δ. 215/2003. Όσοι δεν έχουν ήδη παρακολουθήσει σχετικά προγράμματα κατάρτισης, συμμετέχουν μέσα σε δώδεκα (12) μήνες από τη δημοσίευση της παρούσας. Η κατάρτιση τεκμηριώνεται με την απόκτηση σχετικού πιστοποιητικού.

Άρθρο 6

Οδηγοί Ορθών Πρακτικών

Εκτός από την αρμόδια αρχή της περ α' της παρ 4 του άρθρου 1, εκπαιδευτικά και ερευνητικά ιδρύματα, πιστοποιημένοι φορείς κατάρτισης ενηλίκων και οργανώσεις χοιροτρόφων μπορεί να εκδίδουν επίσημους οδηγούς ορθών πρακτικών για θέματα προστασίας των χοίρων στις εκτροφές, οι οποίοι επικυρώνονται από την αρχή αυτή.

Άρθρο 7
Επιτήρηση των αλλοιώσεων δηγμάτων
στο σφαγείο

Οι χοίροι που οδηγούνται στα σφαγεία της χώρας και εμφανίζουν αλλοιώσεις δηγμάτων της ουράς εντοπίζονται και τα σχετικά ευρήματα συλλέγονται με την εποπτεία των αρμόδιων κτηνιατρικών υπηρεσιών των Περιφερειακών και Μητροπολιτικών Ενοτήτων, η οποία και μεριμνά για τη συμπλήρωση των ειδικών πεδίων της Ηλεκτρονικής Εφαρμογής Καταγραφής και Παρακολούθησης Ευρημάτων Σφαγίων, τα οποία θα προστεθούν σε αυτή, βάσει της αξιολόγησης της παραγράφου 4 του παραρτήματος. Οι αρμόδιες κτηνιατρικές υπηρεσίες των Περιφερειακών και Μητροπολιτικών Ενοτήτων ενημερώνουν σχετικά:

- α) τους υπεύθυνους των χοιροτροφικών εκμεταλλεύσεων της περιοχής αρμοδιότητάς της, σε περίπτωση αυξημένων ποσοστών χοίρων με δήγματα ουράς,
- β) την αρμόδια κτηνιατρική υπηρεσία της Περιφερειακής ή Μητροπολιτικής Ενότητας της έδρας των σχετικών εκτροφών, προκειμένου η τελευταία να προσαρμόσει το πρόγραμμα των σχετικών ελέγχων σύμφωνα με τα δεδομένα αυτά.

Άρθρο 8
Έλεγχοι-Κυρώσεις

1. Οι αρμόδιες αρχές της περ. β' της παρ. 4 του άρθρου 1 διενεργούν τους επίσημους ελέγχους στις εκτροφές

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

1. Τα υλικά εμπλουτισμού κατηγοριοποιούνται σε βέλτιστα, μη βέλτιστα και οριακού ενδιαφέροντος, ανάλογα με τη φύση του ίδιου του υλικού και του τρόπου που χρησιμοποιείται (ως στρωμνή ή μη). Τα βέλτιστα υλικά μπορούν να χρησιμοποιούνται κατ' αποκλειστικότητα. Τα μη βέλτιστα υλικά μπορούν να χρησιμοποιούνται ως βασικό συστατικό των υλικών εμπλουτισμού των χοίρων, ωστόσο πρέπει να χρησιμοποιούνται σε συνδυασμό με άλλα υλικά. Τα μη βέλτιστα υλικά που χρησιμοποιούνται ως στρωμνή, συνήθως ικανοποιούν τις ανάγκες ανίχνευσης και απασχόλησης των χοίρων, ωστόσο δεν είναι απαραίτητα βρώσιμα ή μασώμενα. Τα υλικά οριακού ενδιαφέροντος δε χρησιμοποιούνται ως βασικά ή μοναδικά συστατικά των υλικών εμπλουτισμού των χοίρων. Μπορούν να συμβάλλουν στον περισπασμό των χοίρων, ωστόσο δεν πρέπει να θεωρούνται ότι ικανοποιούν τις βασικές ανάγκες των χοίρων. Μεταλλικές ταινίες, σύρματα και αιχμηρά πλαστικά αντικείμενα δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται.

2. Η παροχή επαρκούς ποσότητας κατάλληλων υλικών είναι απαραίτητη ώστε να επιτρέπει στους χοίρους να ικανοποιούν τις έμφυτες ανάγκες τους όσον αφορά την αναζήτηση τροφής (βρώσιμα υλικά), το δάγκωμα (μασώμενα υλικά), την αναζήτηση με το ρύγχος (ανιχνεύσιμα υλικά) και την απασχόληση (υλικά απασχόλησης).

3. Μέθοδος αξιολόγησης υλικών εμπλουτισμού:

α) Σταθείτε μπροστά από το χώρισμα και παρατηρήστε τους δραστήριους χοίρους για 2 λεπτά («χρόνος προσαρμογής»)

β) Μετρήστε πόσοι χοίροι εξερευνούν το υλικό εμπλουτισμού (Α)

γ. Μετρήστε πόσοι χοίροι αλληλεπιδρούν με άλλους χοίρους και με τα εξαρτήματα των χωρισμάτων τους (Β)

Περιλαμβάνονται οι χοίροι που με το ρύγχος/στόμα έρχονται σε επαφή με οποιοδήποτε σημείο του σώματος άλλου χοίρου, με κοπριά ή το δάπεδο, με τον εξοπλισμό ή τα εξαρτήματα των χωρισμάτων τους. Επίσης, στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται όσοι χοίροι κάνουν άσκοπες κινήσεις μάσησης, γυρίζουν τη γλώσσα τους κ.λπ. (προσέξτε τις ταΐστρες ή τις ποτίστρες για να διακρίνετε τις συμπεριφορές χειρισμού των εξαρτημάτων από την πραγματική μάσηση τροφής/κατάποση νερού).

δ. Βαθμολογήστε την πρόσβαση των χοίρων στα υλικά εμπλουτισμού:

Αριθμός χοίρων που κάνουν το (Α) / Αριθμός χοίρων που κάνουν το (Α) + (Β) = Ζ

$Z \times 100 = X$ (αποτέλεσμα σε %)

Σύγκριση του αποτελέσματος Χ στον πίνακα:

ΜΕΓΙΣΤΗ ΕΞΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ	ΜΕΣΗ ΕΞΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ		ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΕΞΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ	
100-86,4%	86,3-68.9%	68,8-44,5%	44,4%-18,1%	18-0%

χοίρων για την τήρηση των απαιτήσεων της παρούσας, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/625 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Μαρτίου 2017 (L95) και του π.δ. 215/2003.

2. Επιβάλλεται διοικητικό πρόστιμο ύψους:

α) 1.000-10.000 ευρώ για παραβάσεις των διατάξεων του άρθρου 2

β) 200 -2.000 ευρώ για παραβάσεις των διατάξεων της περ. β' του Πίνακα 1 του άρθρου 3.

β) 500 -5.000 ευρώ για παραβάσεις των διατάξεων των περ. α', β' και ε' του Πίνακα 1 του άρθρου 3.

γ) 1.000-10.000 ευρώ για παραβάσεις των διατάξεων των περ. γ', β' και στ', του Πίνακα 1 του άρθρου 3.

Τα παραπάνω πρόστιμα επιβάλλονται 3 μήνες μετά τη δημοσίευση της παρούσας και εισπράττονται με τη διαδικασία που ορίζεται στα άρθρα 13,14,15,22,23 τομέας ε, υποτομέας προστασίας των ζώων στις εκτροφές, 24 και 25 του νόμου 4235/2014.

3. Σε περίπτωση διαπίστωσης παραβάσεων συστηματικής κοπής της ουράς από 1.1.2023, επιβάλλεται διοικητικό πρόστιμο του υποτομέα προστασίας των ζώων στις εκτροφές, τομέας ε, του άρθρου 23 του ν. 4235/2014.

Άρθρο 9
Έναρξη ισχύος

Η απόφαση αυτή αρχίζει να ισχύει από τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αν, στο πλαίσιο της αξιολόγησης, οι χοίροι σύμφωνα με τη βαθμολόγησή τους επιδεικνύουν «ελάχιστη εξερευνητική συμπεριφορά», πρέπει να προχωρήσετε στην εισαγωγή επαρκών βέλτιστων ή μη βέλτιστων υλικών.

4. Βαθμολόγηση αλλοιώσεων δηγμάτων ουράς:

Η βαθμολόγηση των αλλοιώσεων από τους υπευθύνους των εκτροφών χοίρου και τους επίσημους κτηνιάτρους λαμβάνει χώρα με βάση το παρακάτω σύστημα βαθμολόγησης.

Βαθμολογία 0	Βαθμολογία 1	Βαθμολογία 2
		
<p>Καμμία ένδειξη δαγκώματος της ουράς</p>	<p>Ένδειξη επιφανειακού δαγκώματος κατά μήκος της ουράς, χωρίς ένδειξη νωπού αίματος ή οιδήματος (οι ερυθρές περιοχές στην ουρά δεν θεωρούνται τραύματα εκτός αν έχουν νωπό αίμα)</p>	<p>Νωπό αίμα ορατό στην ουρά και/ή ένδειξη οιδήματος και μόλυνσης και/ή απώλεια τμήματος του ιστού της ουράς και δημιουργία εφελκίδας.</p>

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 22 Δεκεμβρίου 2020

Ο Υπουργός

ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ ΒΟΡΙΔΗΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Το Εθνικό Τυπογραφείο αποτελεί δημόσια υπηρεσία υπαγόμενη στην Προεδρία της Κυβέρνησης και έχει την ευθύνη τόσο για τη σύνταξη, διαχείριση, εκτύπωση και κυκλοφορία των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ), όσο και για την κάλυψη των εκτυπωτικών - εκδοτικών αναγκών του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα (ν. 3469/2006/Α' 131 και π.δ. 29/2018/Α' 58).

1. ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΦΕΚ)

- Τα **ΦΕΚ σε ηλεκτρονική μορφή** διατίθενται δωρεάν στο **www.et.gr**, την επίσημη ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου. Όσα ΦΕΚ δεν έχουν ψηφιοποιηθεί και καταχωριστεί στην ανωτέρω ιστοσελίδα, ψηφιοποιούνται και αποστέλλονται επίσης δωρεάν με την υποβολή αίτησης, για την οποία αρκεί η συμπλήρωση των αναγκαίων στοιχείων σε ειδική φόρμα στον ιστότοπο **www.et.gr**.
- Τα **ΦΕΚ σε έντυπη μορφή** διατίθενται σε μεμονωμένα φύλλα είτε απευθείας από το Τμήμα Πωλήσεων και Συνδρομητών, είτε ταχυδρομικά με την αποστολή αιτήματος παραγγελίας μέσω των ΚΕΠ, είτε με ετήσια συνδρομή μέσω του Τμήματος Πωλήσεων και Συνδρομητών. Το κόστος ενός ασπρόμαυρου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,00 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,20 €. Το κόστος ενός έγχρωμου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,50 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,30 €. Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. διατίθεται δωρεάν.

• Τρόποι αποστολής κειμένων προς δημοσίευση:

- A. Τα κείμενα προς δημοσίευση στο ΦΕΚ, από τις υπηρεσίες και τους φορείς του δημοσίου, αποστέλλονται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση **webmaster.et@et.gr** με χρήση προηγμένης ψηφιακής υπογραφής και χρονοσήμανσης.
- B. Κατ' εξαίρεση, όσοι πολίτες δεν διαθέτουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή μπορούν είτε να αποστέλλουν ταχυδρομικά, είτε να καταθέτουν με εκπρόσωπό τους κείμενα προς δημοσίευση εκτυπωμένα σε χαρτί στο Τμήμα Παραλαβής και Καταχώρισης Δημοσιευμάτων.

- Πληροφορίες, σχετικά με την αποστολή/κατάθεση εγγράφων προς δημοσίευση, την ημερήσια κυκλοφορία των Φ.Ε.Κ., με την πώληση των τευχών και με τους ισχύοντες τιμοκαταλόγους για όλες τις υπηρεσίες μας, περιλαμβάνονται στον ιστότοπο (**www.et.gr**). Επίσης μέσω του ιστότοπου δίδονται πληροφορίες σχετικά με την πορεία δημοσίευσης των εγγράφων, με βάση τον Κωδικό Αριθμό Δημοσιεύματος (ΚΑΔ). Πρόκειται για τον αριθμό που εκδίδει το Εθνικό Τυπογραφείο για όλα τα κείμενα που πληρούν τις προϋποθέσεις δημοσίευσης.

2. ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ - ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Το Εθνικό Τυπογραφείο ανταποκρινόμενο σε αιτήματα υπηρεσιών και φορέων του δημοσίου αναλαμβάνει να σχεδιάσει και να εκτυπώσει έντυπα, φυλλάδια, βιβλία, αφίσες, μπλοκ, μηχανογραφικά έντυπα, φακέλους για κάθε χρήση, κ.ά.

Επίσης σχεδιάζει ψηφιακές εκδόσεις, λογότυπα και παράγει οπτικοακουστικό υλικό.

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Καποδιστρίου 34, τ.κ. 10432, Αθήνα

Ιστότοπος: **www.et.gr**

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210 5279000 - fax: 210 5279054

Πληροφορίες σχετικά με την λειτουργία του ιστότοπου: **helpdesk.et@et.gr**

ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΚΟΙΝΟΥ

Πωλήσεις - Συνδρομές: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279178 - 180)

Πληροφορίες: (Ισόγειο, Γρ. 3 και τηλεφ. κέντρο 210 5279000)

Παραλαβή Δημ. Ύλης: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279167, 210 5279139)

Αποστολή ψηφιακά υπογεγραμμένων εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ: **webmaster.et@et.gr**

Ωράριο για το κοινό: Δευτέρα ως Παρασκευή: 8:00 - 13:30

Πληροφορίες για γενικό πρωτόκολλο και αλληλογραφία: **grammateia@et.gr**

Πείτε μας τη γνώμη σας,

για να βελτιώσουμε τις υπηρεσίες μας, συμπληρώνοντας την ειδική φόρμα στον ιστότοπό μας.

